

Länstyrelsen
Värmland

Miljöskydd
Gertrud Gybrant
010-2247358

YTTRANDE

Datum
2021-06-08

Sida
1 (4)
Referens
559-2620-2021

Regeringskansliet

Remiss av promemorian Ett förbättrat genomförande av MKB-direktivet

Er beteckning: M2021/00596

Författningsförslag 16 kapitlet miljöbalken

I promemorian föreslås en ändring av 16 kap. 3 § miljöbalken i syfte att öka allmänhetens tillgång till rättslig prövning och implementera artikel 11 i MKB-direktivet korrekt. Det är länsstyrelsens bedömning att det krävs en bredare översyn för att säkerställa att svensk rätt är förenlig med Århuskonventionen och EU-rätten vad gäller miljöorganisationers klagorätt.

Vissa delar av lagtexten i 16 kap. 13 § miljöbalken är enligt länsstyrelsens bedömning i konflikt med Århuskonventionen. Detta gäller t.ex. begränsningen att endast vissa särskilt angivna typer av beslut får överklagas. Om förenlighet med artikel 9.3 ska uppnås torde det krävas att i princip alla typer av beslut enligt miljöbalken kan överklagas enligt bestämmelsen. Vidare torde kravet om att en organisation ska vara verksam i Sverige för att ha klagorätt strida mot artikel 3.9 i konventionen.

Det har skett en utveckling i rättspraxis som innebär att svensk rätt är allt mer i linje med Sveriges åtaganden enligt artikel 9 i Århuskonventionen, men det är inte tillräckligt att det i rättspraxis utvecklas principer för hur bedömningar ska göras för att vara förenliga med de krav som följer av Århuskonventionen. Lagtexten i 16 kap. 13 § miljöbalken behöver ändras. Av artikel 3.1 i konventionen framgår nämligen att det krävs ett klart, transparent och konsekvent ramverk för implementeringen av konventionen.

Sammanfattningsvis är det länsstyrelsens mening att det bör ske en grundlig översyn av miljöorganisationernas klagorätt och bestämmelsen i 16 kap. 13 § så att miljöbalken ändras på ett sådant sätt att Sverige efterlever sina åtaganden enligt Århuskonventionen och EU-rätten.

Författningsförslag Miljöprövningsförordningen 4 kapitlet

Länstyrelsen ser positivt på att täktverksamhet som tidigare varit föremål för anmälan om samråd enligt miljöbalken 12 kapitlet 6§ nu istället kommer att omfattas av anmälnings- respektive tillståndsplikt enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

Det går dock inte helt att följa hur samtliga förändringar avses implementeras i 4 kapitlet. Den kan exempelvis tolkas som att matjordstäkt och täkt för andra jordarter, för husbehov, ska omfattas av tillståndsplikt oavsett storlek, alternativt har glömts bort att anges som verksamhet på anmälningspliktig nivå. Detta bör ses över i förordningen.

Det kan vidare tolkas som att tillståndspliktig matjordstäkt flyttas från kod 10.20 till kod 10.11 och det är oklart varför denna förändring görs.

Författningsförslag Miljöprövningsförordningen 29 kapitlet

I promemorian framgår att Miljödepartementet avser att ändra miljöprövningsförordningen (2013:251) 29 kapitlet 35§. Ändringen innebär att anmälningsplikt gäller för samtliga verksamheter som återvinner icke farligt avfall för anläggningsändamål.

Icke förorenad jord

35§ föreslås vidhäftas med två undantag från anmälningsplikten, varav ett omfattar icke förorenad jord eller annat icke förorenat naturligt förekommande material. Vad som omfattas av begreppet icke förorenad jord saknas det dock legaldefinition på. I promemorians senare delar framkommer dock att departementet avser jord som inte har högre halter än de bakgrundshalter som finns på den aktuella platsen. Länsstyrelsen ser det som angeläget att denna definition även läggs till i Avfallsförordning (2020:614) för att undvika ett alltför stort tolkningsutrymme där både verksamhetsutövare och de många tillsynsmyndigheterna (samtliga kommuner) kan komma att göra olika bedömningar.

I dag används bland annat Naturvårdsverkets riktvärden för förorenade områden och Känslig Markanvändning som måttstock på om något ska anses vara förorenat eller ej. Även Naturvårdsverkets handbok Återvinning av avfall i anläggningsarbeten rapport 2010:1 används för att definiera vad som är återvinning av avfall för anläggningsändamål, men då enligt nuvarande lydelse i 35§ ”ringa risk”. Vid mindre än ringa risk så som halter och utlakningskriterier beskrivs i handboken är inte verksamheten anmälningspliktig enligt miljöprövningsförordningen och därmed betraktas som icke förorenad. Med det undantag som föreslås i 35§ kommer det framledes att vara oklart vilka halter och utlakningsegenskaper som omfattas av det nya, men nästan identiska begreppet ”icke förorenad jord”.

Begreppet finns inte heller med i den remiss som nu skickats ut från Naturvårdsverket ”Tolkning av centrala begrepp vid hantering av massor” vilket ytterligare kommer att försvåra tillsyn och handläggning.

I anslutning till den plats där schaktningen utfördes

Vidare gäller undantaget ”i anslutning till den plats där schaktningen utfördes”. Inte heller här finns någon legaldefinition på vad ”i anslutning till” betyder, vilket är angeläget, för att inte försvåra tillsyn och handläggning av ärenden.

Departementet hänvisar till avfallsdirektivet i promemorian, men i nuvarande Avfallsförordning är begreppet istället översatt till ”på den plats där grävningen utfördes”, som hänvisar till samma artikel i direktivet. Det är oklart varför översättningen i miljöprövningsförordningen ska ha en annan lydelse än den gällande i avfallsförordningen.

Att översättningarna från direktivet överensstämmer med varandra i olika delar av den svenska lagstiftningen är angeläget.

Vidare har det stor betydelse för tillsynen och eventuell miljöpåverkan hur begreppet ”i anslutning till” ska tolkas. Trafikverket som är en mycket stor verksamhetsutövare och hanterar stora mängder massor har exempelvis i sin rapport ”Juridisk tolkning och tillämpning av lagstiftning för masshantering” Trafikverket rapport 2019-12-02 angett att massor som hanteras inom exempelvis ett utpekad vägområde inte ska betraktas som avfall och fritt kan användas inom området (sidan 26). Dock är det inte vägområdet som är legalt bindande, utan det är endast åtgärder inom den fastställda vägplanen som är det. Frågor som rör exempelvis påverkan på naturområden, arter, vattenskydd med mera är inte alltid utredda inom hela vägområdet och fri placering och användning av massor kan få negativa konsekvenser för miljö och hälsa. Här får begreppet ”i anslutning till” stor betydelse och kan tolkas brett. Det är vidare Trafikverkets uppfattning i samma rapport att massor även kan flyttas fritt mellan närliggande projekt (sidan 27) då de inte betraktas som avfall. Ur detta perspektiv kan man tänka sig att begreppet ”i anslutning till” kan komma att tillämpas ur ett ännu bredare perspektiv.

Tolkas ”i anslutning till” strikt, d.v.s. enligt den skrivning som råder i nuvarande avfallsförordning kommer i princip alla verksamheter där man återvinner massor för anläggningsändamål att bli föremål för anmälningsplikt, vilket inte heller torde vara avsikten med lagändringen eller innebära någon förenkling i arbetet med att återvinna rena massor.

Allmänna synpunkter

Det kommer att finnas ett stort behov av tillsynsvägledning från Naturvårdsverket avseende hur beslut om betydande miljöpåverkan ska hanteras avseende anmälningspliktig verksamhet. Detta är ärenden som kommunerna sedan tidigare hanterat i mycket liten omfattning. Det är vidare svårt att se vilken miljönytta dessa beslut skulle medföra då anmälningsärenden till sin natur har lägre miljöbelastning, därav anmälningsplikt och inte tillståndsplikt. Här bör av tillsynsvägledningen tydligt framgå vad som är minimikrav för att Sverige ska kunna uppfylla kraven i MKB-direktivet. Detta för att minimera kommunernas utredningsbörda.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Georg Andrén med Gertrud Gybrant som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Länsråd Johan Blom, Verksamhetschef Torben Ericson samt Enhetschef Christina Hägglund medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.